

[SÌGORTA ACENTELIĞİ]

SİGORTA NEDİR?

Sigorta, risklerin gerçekleşmesi sonucu doğabilecek zararları gidermek için kullanılan mali araçtır. Sigorta sözleşmesi, sigorta yapılması için hukuken gerekli sözleşmedir. Sigorta şirketi, sigorta işlerinin yönetilmesi, işletilmesi, satışı ile ilgilenen şirkettir. Sigortacılık, bu işlerle ilgilenen meslektir.

İnsanların tüm varlık ve girişimleri risk (riziko) adı verilen belirsizliklerin tehdidi altındadır. Sigorta, risklerin gerçekleşmesi halinde doğan zararı karşılar, böylece geleceğin maddi açıdan belirli hale gelmesini sağlar. Sigorta kişi ve kurumlara güven sağlar, böylece geleceğin planlanmasını mümkün kılar, girişimciliği teşvik eder.

SİGORTA NASIL İŞLER?

Sigorta, temelde, benzer riske maruz kalan kişilerin (sigortalılar) maddi güçlerini birleştirerek yardımlaşmasıdır. Sigorta şirketlerinin işlevi, bu kişilerin birbirlerini bulmasını ve gerçekleşen zararların giderilmesini organize etmektir.

Aynı riske maruz kalan kişiler bir araya gelerek gerçekleşen riskleri hep birlikte karşıladıklarında, kişi başına düşen ödeme miktarı düştüğünden büyük bir risk bile herkes için karşılanabilir hale gelebilir. Bir araya gelen kişi sayısı ne kadar fazla olursa, kişi başına düşen zarar miktarı o kadar tahmin edilebilir hale gelir. Olasılık hesaplarında büyük adetler kanunu (veya büyük sayılar kanunu) adı verilen kanuna göre, aynı riske konu olan kıymetlerin sayısı ne kadar fazla olursa, gerçekleşecek hasar, riskin oluşma ihtimaline o denli yakın olacaktır.

Bir sigorta şirketinin organizasyonu altında bir araya gelen sigortalılar gelecekteki hasarları karşılamak için prim adı verilen ücreti öderler. Prim tutarına, hasarlar için yapılacak ödemelerin yanı sıra, sigorta şirketinin işletme masrafları, kârı, vergiler, acente komisyonları gibi kalemler de dâhildir.

Sigorta, öngörülemez ve maddi zarar doğuracak olaylara (yani risklere) karşı yapılır. Ne zaman olacağı önceden bilinen olaylara karşı sigorta yapılmaz. Kumar, hisse senedi alım-satımı gibi spekülatif riskler ve kanuna aykırı olarak yapılan işler sigortalanamaz. Keza, kanunlardan kaynaklanan cezalara karşı sigorta olmaz.

Sigorta teminatının işlemeye başlaması için sigortalı ile sigorta şirketi arasında sigorta sözleşmesi yapılır. Poliçe, sigorta sözleşmesinin koşullarını içeren ve ispatlayan belgedir. Poliçe üzerinde sigorta şirketinin unvanı, adresi, sigortalının adı, riskle ilgili bilgiler, prim, sigorta başlangıç ve bitiş tarihleri, sigorta koşulları vs. yer alır.

Sigorta satışları bazen doğrudan sigorta şirketleri tarafından yapılmakla birlikte, genellikle sigorta aracıları tarafından yapılır. Sigorta aracıları belli bir sigorta şirketine bağlı çalışan acenteler ve sigorta şirketlerinden bağımsız çalışan sigorta brokerleridir. Aracıların başlıca görevleri, sigorta müşterisini riskler ve buna uygun çözümler hakkında bilinçlendirmek, prim ödemelerini, hasarların tazmin edilmesini ve poliçenin yenilenmesini takip etmek, gerektiğinde hatırlatmada bulunmaktır. Prim tahsil etme yetkisi bulunan acenteler, müşterilerden aldıkları primleri sigorta şirketine öderler. Bu hizmetlerine karşılık aracılar komisyon alırlar. Komisyon genellikle prim tutarına dâhil edilir.

Sigorta edilmiş bir riskin gördüğü zarara hasar denir. Bir hasar gerçekleştiğinde, sigortalı, sigorta şirketinde ihbarda bulunur. Sigorta şirketi, hasarı kendisinden bağımsız bir eksperin incelemesini sağlar. Daha sonra eksper raporunu inceleyerek, sigorta teminatı içindeki zararı tazmin eder, sigortalıya tazminat öder.

Can sigortalarında ve bedeni hasarlarda ise tazminat, aktüer denilen uzmanların yaptığı aktüerya hesaplarının sonucuna göre ödenir.

Eğer bir hasar üçüncü bir şahsın kusuru sonucu oluşmuşsa ve sigortalının o şahıstan tazminat talep etme hakkı veya daha başka hakları doğduysa, halefiyet denilen hukuki ilke uyarınca bu haklar ödediği hasar oranında sigorta şirketine geçer. Sigorta şirketinin bu hakkını kullanarak kusurlu taraftan tazminat talep etmesine rücu adı verilir. Örneğin, A ve B araçlarının karıştığı bir kazada, B aracı kusurlu ise, A'nın sigortacısı önce A'ya tazminat öder, daha sonra, ödediği tazminatı B'den talep edebilir.

Sigorta şirketleri önce bu haklarını kusurlu kişilerle anlaşarak (sulhen) kullanmayı denerler. Sulhen giderilemeyen sorunların çözümü için mahkeme yoluna gidilir. Çağdaş sigorta şirketlerinde rücu ve hukuk işlerinde uzmanlaşmış bölümler bulunur.

Deprem gibi büyük felaketler sonucu ödenen hasarların sigorta şirketlerinin mali güçlerini aşan tutarlara ulaşması nedeniyle, sigortacılar da kendi üstlendikleri riskleri sigortalılar. Bu yeniden sigortalama işlemine reasürans denir. Reasürans konusunda çalışan şirketlere reasürör adı verilir. Reasürörler, verdikleri teminat karşılığında sigorta şirketlerinden prim alırlar. Reasürans, uluslararası bir iştir. Bir sigorta şirketi, risklerini pek çok reasüröre devredebilir. Böylece, deprem gibi felaket boyutlarındaki riskler bile dünya çapında pek çok şirkete dağılarak ödenebilir hale gelir. Bu durumun bir yansıması olarak, dünyanın herhangi bir yerinde meydana gelen bir felaket, tüm sigorta piyasasını etkiler. Örneğin, ABD'de meydana gelen 11 Eylül Saldırıları sonucunda, Türkiye'deki sigorta primleri de (Dünya çapında olduğu gibi) arttı.

Artan rekabet sonucu, çağdaş sigorta şirketleri müşterilerine tazminat ödeyerek yardımcı olmanın dışında sayısı giderek artan bazı yardım hizmetleri, örneğin yolda kalan araçlar için çekici, bozulan musluklar için tesisatçı temini gibi ek hizmetler vermektedir.

Sigorta şirketleri çoğu ülkede (ve Türkiye'de) hayat ve hayat dışı branşlarda çalışan şirketler olarak ikiye ayrılır.

Türkiye'de sigortacılık sektörü, Hazine Müsteşarlığı bünyesinde faaliyet gösteren Sigorta Denetleme Kurulu tarafından denetlenmekte, Sigortacılık Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenmektedir.

Türkiye'deki sigorta müşterileri, sigorta şirketi ile anlaşmazlığa düştüklerinde, Sigorta Tahkim Komisyonu'na, Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği'ne veya Hazine Müsteşarlığı'na başvurabilir.

Kanunen "sigortalanamaz" olarak nitelenen riskler dışındaki tüm riskler sigortalananabilir. Başlıca sigorta türleri şunlardır:

- Can sigortası
 - Hayat sigortası
 - Ferdi kaza sigortası
 - Sağlık sigortası
- Mal sigortaları
 - Kasko vb. oto sigortası
 - Yangın sigortası
 - Nakliyat sigortası
 - Mühendislik sigortası
- Sorumluluk sigortası

- Hukuki koruma sigortası
- Kredi sigortası

Sigorta türleri, zorunlu olup olmamasına göre de sınıflanabilir. Türkiye'de başlıca zorunlu sigortalar Trafik Sigortası ile Zorunlu Deprem Sigortasıdır.

SİGORTA ACENTELİĞİ

Sigorta acenteleri bir sözleşme ile bağlı bulundukları sigorta şirketlerinin temsilcileridir. Bağlı bulundukları sigorta şirketinin ürünlerinin tanıtım ve pazarlaması ile görevli olup, o şirketin talimatları doğrultusunda çalışmaktadırlar.

Nasıl Sigorta Acentesi Olunur?

Sigorta Acenteliği işletmesi açmak isteyen gerçek veya tüzel kişilerin TOBB sigortacılık levha kaydının bulunması gerekmektedir. Sigortacılık levha kaydı yapmak isteyen gerçek ve tüzel kişilerin Hazine Müsteşarlığının belirlediği şartları yerine getirmesi gerekmektedir. Bu şartlar genel olarak şunlardır;

Gerçek Kişi Sigorta Acenteliği Levha Kaydı Yapmak İsteyen Kişilerin;

- Üniversitelerin 4 Yıllık Fakültelerinden ya da 2 Yıllık Sigortacılık, Sigorta ve Bankacılık, Risk Yönetimi ve Aktüerya bölümlerinden mezun olmak,
- Dört Yıllık fakülte mezunlarının 18 ay sigortacılık teknik personel hizmetinin bulunması,
- İki yıllık yüksekokul mezunlarının (Sigortacılık, Sigorta ve Bankacılık, Risk Yönetimi ve Aktüerya bölümleri) 24 ay sigortacılık teknik personel hizmetinin bulunması,
- Segem Belgesinin (sigorta eğitim merkezi) bulunması,
- Sigorta Acenteliği açılacak ildeki Ticaret ve Sanayi odasına üye olunması gerekmektedir.

Tüzel Kişi Sigorta Acenteliği Levha Kaydı Yapmak İsteyen Kişilerin;

- Sigorta Acenteliği açılacak ildeki Ticaret ve Sanayi odasına üye olunması gerekmektedir.
- **Şirket ortaklarının en az birinin;**
 - ✓ Üniversitelerin 4 Yıllık Fakültelerinden ya da 2 Yıllık Sigortacılık, Sigorta ve Bankacılık, Risk Yönetimi ve Aktüerya bölümlerinden mezun olması
 - ✓ Dört Yıllık Fakülte mezunlarının 18 ay sigortacılık teknik personel hizmetinin bulunması
 - ✓ İki yıllık yüksekokul mezunlarının (Sigortacılık, Sigorta ve Bankacılık, Risk Yönetimi ve Aktüerya bölümleri) 24 ay sigortacılık teknik personel hizmetinin bulunması,
 - ✓ Segem Belgesinin (sigorta eğitim merkezi) bulunması,

- ***Şirket Müdürü Olacak Kişinin;***

- ✓ Üniversitelerin 4 Yıllık Fakültelerinden ya da 2 Yıllık Sigortacılık, Sigorta ve Bankacılık, Risk Yönetimi ve Aktüerya bölümlerinden mezun olması
- ✓ Dört Yıllık fakülte mezunlarının 18 ay sigortacılık teknik personel hizmetinin bulunması
- ✓ İki yıllık yüksekokul mezunlarının (Sigortacılık, Sigorta ve Bankacılık, Risk Yönetimi ve Aktüerya bölümleri) 24 ay sigortacılık teknik personel hizmetinin bulunması
- ✓ Segem Belgesinin (sigorta eğitim merkezi) bulunması gerekmektedir.